

2265.
Sodankylä.

Löyd. Orajärven Huhden 1. Vuontisvaaran talon pellosta järven etelärannalta. Lahj. yliopp. Ernst Biese.

2266.

A.H. Snellmanin kesällä 1884 Muinaismuisto-Yhdistyksen stipendiaattina Oulun kihlakunnasta keräämät muinaiskalut, jotka Marrask. 18 p. 1884 jätettiin Yhdistyksen kokoelmiin.

Kuusamo.

1. Kourutaltta, vinoteräinen, 115 mm pitkä, 42 mm leveä, 24 mm paksu. Suurin vahvuus ja leveys terän laskupaikassa. Alapuoli mykevä, yläpuoli jötensakin tasainen. Kouru matalanpuoleinen. Terän suu kaareva. Poikkileikkaus soikea. Löydetty Poussunjärven rannalla olevan Ellalan talon pellosta.
2. Oikokirves, 226 mm pitkä, terän laskupaikalta 42, teränsuusta 38 mm leveä; varsipäästä 54 mm paksu, aivan eheä melkein tasainen, alkaa melkein heti hienonemaan teräpäähän päin. Varsipäästä ja laidoilta lohjennut pois kappaleita. Hiottu ainoastaan niiltä sivuilta, joilta terä laskee. Poikkileikkaus nelikulmainen. Löydetty Kitkajärvessä olevan Verkkosalmen rannalta. (kuva 4 M.M.Y. aik.k.IX).
3. Kourutaltta, teräpäätä rikottu, pinnalta yleensä ilman syömä, 180 mm pitkä, 43-33 mm leveä, 24 mm paksu. Toinen pää ehkä on ollut teroitettu oikokirveen tapaan. Alkujaan näyttää poikkileikkaus olleen jötensakin nelikulmainen.

2266.
Kuusamo.

4. Kappale kourutaltan terää, noin puoli aseeseen koko leveyttä, 76 mm pitkä, 26 mm leveä, katkenneesta päästä 24 mm paksu. Teränsuu on ollut pyöreä ja ase näyttää, mikäli tästä kappaleesta voi päätellä, olleen pinnaltaan sileäksi hiottu.
5. Kourutaltta, 157 mm pitkä, suurin leveys (40 mm) aseeseen keskipaikoilla, teräpäästä kapeampi (27 mm); keskeltä 27 mm paksu. Esinettä on käytetty hiomana ja lohottu, niin että alkuperäinen muoto on turmeltunut. Teränsuukin on lohkaistu pois, vähän laskua kumminkin näkyy. Alapuolelta on ase ollut yleensä hiottu, ei kumminkaan sileäksi.
6. Varrenreiällä varustetun kivikuokan teräpää, 114 mm pitkä, terältä 20, katkenneesta päästä 31 mm leveä, 34 mm paksu. Vartta **vastan** oleva puoli on tasainen, vastaisella eli etupuolella on pitkin asetta harjantapainen särmä, josta kumpikin ulko kylki on mykeväksi hiottu. Kuokka on katkennut varrenreiän eli silmän alapuolelta. Teränmuoto muistuttaa vähän Itä-Suomen eläimenpäällä koristettuja aseita (kuva 5. M.M.y. aik.k. IX).
7. Hiokin kivi, 184 mm pitkä, 60 mm leveä, 23 mm paksu. Alkujaan on kivi arvattavasti ollut suorakaiteen muotoinen, tasakulmainen ja -sivuinen. Nyt on se kummastakin päästä katkennut. Keskipaikka, jossa näkyy hiomisen jälkiä, on ohuempi. Poikkeileikkaus suorakaide. Esineen kiviaikaisuutta voidaan epäillä, sillä muotonsa puolesta on se talteen saaduista kivikauden hiokinivistä eroava. Huomattava on kumminkin, että se on löydetty yh-

2266.
Kuusamo.

dessä ennen mainitun kivikuokan kanssa toista kyynärää syvästä maan sisästä kivettömästä multa kankaasta läheltä Akonsalmen taloa. Viisi viimeksi lueteltua asetta sekä suuri joukko hukkaan joutuneita "teroitettuja kiviä" on löydetty mainitun talon pelloista.

8. Tasataltaksi hiottu kiviliuska, 39 mm pitkä, 29 mm leveä, n. 5 mm paksu. Teränsuusta lohjennut lähes 1/2 pois, toisestakin päästä näyttää ase katkenneen. Löydetty Raistakan talon rannasta.
9. Oikokirves, aivan raakatekoinen, 226 mm pitkä, keskikohdalta 73, teränsuusta 52 mm leveä, n. 49 mm paksu, hienonee kummastakin päästä. Teränsuu on jystetty paksuksi. Ainoastaan ne sivut, joilta terä laskee, vaillinaisesti hiotut, muuten on ase aivan hiomaton. Löydetty Kämäräisen talon pellostasta.
10. Oikokirves, 185 mm pitkä, keskipaikalta 38 mm paksu, hienonee kummastakin päästä. Varsipäästä, josta on lohottu pois isoja kappaleita ja josta ase melkein heti alkaa kaitenemaan, on se 69, teränsuusta ainoastaan 31 mm leveä. Hiottu koko laajuudeltaan. Teränsuu jystetty paksuksi. Poikki-leikkaus suorakaide, jonka kulmat ovat vähän pyöreitä. Löydetty Ojaniemen talossa, kun erästä vanhaa peltokivistä kasattua rauniota hajoitettiin.
11. Kourutaltta, loitoteräinen, 133 mm pitkä, teräpäästä 35, varsipäästä 29 mm leveä. Terän laskupaikoilta 19 mm paksu. Ase on eheänä säilynyt,

2266.
Kuusamo.

yleensä sileäksi hiottu. Teränsuu, jota vähän on murennettu, on tasainen. Kouru jokseenkin syvä, pystylaitainen. Poikkileikkaus soikea.

12. Kourutalitta, 130 mm pitkä, keskipaikalta 46 mm leveä, päistä vähän kapeampi (teränsuusta 41 mm leveä), 22 mm paksu. Ase on ehyt ja yleensä sileäksi hiottu; varsipää kumminkin rosainen. Teränsuu on vähän kaareva. Kouru laskee loivasti, mutta on pystylaitainen. Poikkileikkaus (kuva 6. M.My:n aik.k. IX). N:o 11-12 on saatu Posiojärven päässä olevasta Akkalan mökistä, jossa niitä oli pitemmän aikaa säilytetty. Ne on löydetty eri paikoista Posiojärven rannalta.
13. Hammaslaitainen reikäkivi, 132 mm pitkä, 109 mm (valok. 3973.) leveä, 41 mm paksu. Keskellä oleva kahden puolen (—" 4567.) jystämällä tehty reikä on muodoltaan pyöreä, keskikivellä 35 mm ristiinsä laaja. Kiven ulkoreunaan on ympäriinsä tehty yhteensä 15 pykälää, jotka muodostavat jonkunlaisia hampaita; niistä ovat useimmat n. 1/2 tuumaa pitkät, eri suuren välimatkan päässä toisistaan. Kivi, joka väriltään on harmaa (toinen puoli vähän tummempi), on saatu Oulun Suomal. Yksityislyseistä. Se on löydetty Kitkajärven etelärannalta ja on tullut lysein kokoelmiin 1880 Kalle Poroputaan kautta. (Kaiku 1880, n:o 12). (Kuva 2. M.M.Y:n aik.k.IX).
- Taivalkoski 14. Keihäänkärki, 146 mm pitkä, juurelta 25 mm leveä, kaitenee kärjeltä; keskipaikoilta 16 mm paksu. Varsipäästä katkennut; ase on aikoinaan ollut siistiä tekoa, yleensä sileäksi hiottu, kolmisul

2266.
Taivalkoski.
- kainen; kumminkin on alapuoli (levein sulka) keskipinnalta vähän harjalla. Sulkien muodostamat terävät särmät on myöhemmin lohottu tylsiksi. Poikkileikkaus . Löydetty Tyräjärvellä Huttun talossa, kun vanhaa huoneensijaa kaivettiin. (Kuva 7. M.M.Y:n aik.k.IX).
- Pudasjärvi.
15. Tasataltta, 131 mm pitkä, teränsuusta 46 mm leveä, kaitenee varsipäästä (40 mm), 22 mm paksu. Teränsuu tasainen, tylsäksi lohottu. Teränlasku loiva. Hiottu koko varreltansa. Poikkileikkaus . Väriltänsä tummanviheriä. Ollut kauan Ranuan kylän Laivalan talossa. Löytöpaikka tuntematon.
16. Oikokirveen tapaan teroitettu tuura eli hakkuuse, 140 mm pitkä, teräpäästä 55 mm leveä; 25 mm paksu. Terä on pyöreä, yhtäläisesti mykevä kummaltakin puolen, jotenkä siis ase on tuuran ja kirveen välistä muotoa. Ainoastaan teräpää on hiottu. Isoja kappaleita on lohottu pois, varsipäästä on ase katkennut. Väriltään vaalean harmaa. Löydetty Saarelan talon perunamaasta.
17. Tasataltaksi hiottu kiviliuska, 101 mm pitkä, teräpäästä 30 mm leveä, kaitenee hamaranpuolelta. 18 mm paksu hamarasta. Ainoastaan teräpäästä hiottu. Väriltänsä vaaleanviheriä.
18. Tasataltaksi hiottu kiviliuska, 65 mm pitkä; terältä 27, hamaralta 13 mm leveä; 7 mm paksu. Hiottu ainoastaan teräpäästä. Väriltänsä tummanviheriä. - N:rot 17-18 on löydetty Korennon talon pellosta.

2266. Pudasjärvi.
19. Oikokirves, 116 mm pitkä; teränsuusta 63, varsi-
päästä 50 mm leveä; 18 mm paksu, ohenee varsi-
päästä. Teränsuu tasainen. Yleensä on ase sileäk-
si hiottu. Hamarasta ja keskipaikalta, johonka
ehkä varsi on ollut kiinnitetty, on lohkeillut
pois vähäisiä palasia. Poikkileikkaus . Väri
musta. Löydetty Iijoen rannalla Parkkilan talon
kohdalla olevalta Joentauskankaalta ja saatu toi-
tori W. Lindmanin kautta.
20. Reikäkivi, latuskainen, 115-98 mm ristiinsä laa-
ja, 31 mm paksu. Kiven keskellä kummaltakin puo-
len jystämällä tehty reikä, jonka laajuus keski-
kivellä on 23 mm. Suurin vahvuus on kiven keskel-
lä, hienonee laidoilta. Väri punertavanharmaa.
Löydetty malmia nostaessa Jöngunjärvessä olevan
Koivuniemen edustalta ja saatu maisteri J.H.Kar-
vosen kautta.
21. Tasataltta, 155 mm pitkä; teränsuusta 55, varsi-
päästä, jota on vähän hiottu ja pyöristetty, 33
mm leveä, Suurin vahvuus (27 mm) terän laskupa-
kassa. Hiottu yleensä, ei kumminkaan aivan sile-
äksi. Teränsuu, josta on isoja kappaleita loh-
keillut, näyttää alkujaan olleen tasainen. Poik-
kileikkaus . Väriltänsä musta. Löytöpaikka
tuntematon. Lahjoittanut talokas A.Hiltula.
22. Kourutaltta, 103 mm pitkä; teränsuusta 24, hama-
rasta 18 mm leveä. Hamara 19 mm paksu, teräpää
hienempi (16 mm). Ase on aivan eheä, yleensä si-
leäksi hiottu. Se puoli, josta terä laskee, on
aivan tasainen, samoin molemmat ulkokyljet. Ala-

2266. Kuusamo. 25. Rautainen kirves, 158 mm ptk, teränsuu 98 mm leveä silmä alapuolelta 26 mm pks. Silmä, jonka toinen puoli on lohjennut pois, on varustettu kummallekin puolelle pitkin vartta juoksevilla suojuksilla (korvakkeilla). Löydetty läheltä Kärnäisen taloa olevasta Kaltavasuosta.
- Pudasjärvi. 29. Poikkiruostunut veitsi, jonka 77 mm pitkä vaskinen pää on kaksikasvoisella ihmisenpäällä, viiva koristeilla ja raakatekoisella vuosiluvulla 1703 kuvattu. Saatu Saarelan talosta.
30. Vaskinen, soikea, kouru, korkekoristuksilla kaunistettu palkimeton solki. Saatu Pietarilan talosta.
31. Vaskinen vyösolki, jonka kummassakin päässä on palkimensijoja. Vaskinen palin on katkennut. Saatu Siiran talosta.
32. Vaskiset, pyöreät, runsaasti kukkakoristuksilla kaunistetut kukkaronlukot. Saatu Siiran talosta.
33. Piiluntapainen kirves, teränsuu n. 179 mm pitkä. Teränsuu jatkuu partauskan tapaisesti eteenpäin. Silmä särkynyt. Saatu Iinattijärven Niemelästä.
34. Valinkivi, n. 51 mm pitkä, 35 mm leveä, 11 mm paksu. Toiseen laitaan on koverrettu hakasenpuoliskon muotoinen valin. Toisessa päässä on kummasakin ulkolaidassa pykälät, joista päättäen esi-
nettä on nuorassa kannettu. Saatu Hiuspään talosta.
- Muhos. 35. Latuskainen, puolilympyränmuotoinen vaskipellistä

2266. Muhos. tehty kotelo, jonka kannessa ja pohjassa on painamalla tehtyjä koristuksia. Kannessa iso lehti. Saranainpuolimmaisessa laidassa on tulusrauta. Koteloa lienee käytetty taulan säilytyspaikkana. Lahjoittanut talokas Mikko Hartikka.
- Oulun lysei 36. Rautainen pallonmuotoinen munalukko. Saatu Oulun suom. lysein kokoelmista. Löytöpaikka tuntematon.
- Pudasjärvi. 37. Iso vaskinen runsaasti koristettu avainkoukku. Saatu Oulun lyseistä.
38. Miekan rautainen kahvansuojus -näkö. Riekkikankaasta löytyy. Tämän lähetyksen esineistä on museiin hautaunut "rautainen parkkimylly" Talvalkosken Jakkilasta, Pudasjärven Riekinkankaalta löydetty miekan rautainen kahvansuojus.
2267. Muinaismuisto-Yhdistyksen stipendiati kansak. opettaja K.K. Talvisen kokoelma Jämsän kihlakunnasta. Ks. SMY:n verifik. s.484.
- Jämsä. 1. Kaksoiskourutaltta, toisen kourun terä -näköinen, toinen kouru viistoinen ja terä murrettu; 131+ m pitkä, 43 m ehjältä terältä leveä, 28 m paksu. Löytty v.1883 peltoa kuokkiessa Virkiän rusthollin pellon viereltä.
2. Pitkä hiomaton liuskama, terä laskettu tasataltaksi, 253- m pitkä, 58 m leveä terältä, 24 1/2 m paksu. Löyd. suon laidasta Alikerkkolan maalta; lahj. nikkari Niklas Grönqvist.
3. Lieriöksi hiottu kiven katkelma, 51 1/2 m pitkä,

2266:39-40.

Oulun pitäjä.

Kaksi samanlaista viikatetta, löydettyjä Oulun pitäjän Rovastinsaaresta (Oulunjoesta). Molemmat yksipuolisella hamarella, jota on myöskin pitkin ruotoa. Pituus pitkin hamaraa 69 stm + 67,5 stm.

S.M.Y.

18/11-84.